

УДК 347.736:631.11 (477)

Друзін Р.В.,
ст. викладач, ТНУ імені В.І. Вернадського

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА БАНКРУТСТВО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У статті систематизовано фактори впливу на банкрутство сільськогосподарських підприємств в Україні, здійснене групування факторів на організаційні, соціальні-політичні, економічні, правові, зазначено вагу вказаних факторів на процес банкрутства.

Ключові слова: процедура банкрутства, сільськогосподарські підприємства, фактори впливу.

ВСТУП

Інститут банкрутства використовує юридичні засоби розв'язування економічних проблем, пов'язаних з неспроможністю підприємства розрахуватися по своїх зовнішніх зобов'язаннях та продовжувати фінансування бізнесу.

Становлення та розвиток інституту банкрутства у ринковій економіці визначається цілями та завданнями, які повинна вирішувати ця інституція.

Функціями інституту банкрутства сільськогосподарських підприємств України є:

1. Стимулювання розвитку бізнесу (підприємництва) і зростання ефективності економіки. Загроза банкрутства вагомо впливає на поведінку ринкових суб'єктів, змушуючи підприємців виявляти обачність у прийнятті господарських рішень і підтримувати рівень рентабельності, достатній для обслуговування боргу.

2. Контролювання господарських відносин між окремими суб'єктами ринку, забезпечення рівності прав, обов'язків і відповідальності. Банкрутство має загальний характер і повинно розповсюджуватися на всіх без винятку суб'єктів ринку, поза залежністю від організаційно-правової форми господарювання, розміру, форми власності кредиторів. Захищаючи боржника, суд може визнати необґрунтованими і відхилити претензії окремих кредиторів, визнати недійсними і анулювати угоди, що призвели боржника до банкрутства, якщо вони заздалегідь торкаються його інтересів. Захищаючи кредитора, механізм банкрутства передбачає якомога повнішу консолідацію реальних активів та їхній продаж для компенсації збитків кредиторів.

3. Очищення ринку від недієздатних учасників. Інститут банкрутства є одним з інструментів регулювання розвитку ринку, надає завершеність цьому механізму. Саме ринок щодня і щогодини змушує одних власників поступатись місцем більш вдалим конкурентам, а отже, закон про банкрутство повинен регламентувати ці явища у руслі цивілізованих відносин. Він повинен передбачати порядок примусової заміни одних власників на інших, за умовою, що інші володіють готовністю до ефективного ведення справ на ринку товарів або послуг, що склався або складається.

Очищаючи ринок від банкрутів, держава захищає також інших суб'єктів ринку від фінансових втрат, несумлінності неспроможних господарських партнерів або навмисних дій з нанесенням збитків.

4. Справедливий розподіл грошових коштів, отриманих від продажу майна банкрута, між його кредиторами. Досягненню цієї мети сприяє ранжирування кредиторів, тобто визначення пріоритетів у задоволенні їхніх претензій за недостатністю майна боржника.

Пріоритетність задоволення претензій встановлюється з урахуванням необхідності і ступеня захисту інтересів окремих кредиторів, виходячи з інтересів держави (відшкодування судових витрат і податків), населення (виплата заробітної плати, соціальної допомоги, компенсацій збитків, нанесених життям та здоров'ям), а також захисту прав заставоутримувачів.

Пріоритет звичайних кредиторів над власниками підприємства, в тому числі з-поміж робітників, зумовлений різницею у співвідношенні прибутковості і ризику, що притаманна різним формам інвестиційних вкладень.

5. Створення умов для відродження бізнесу у випадку доцільності і бажання власників підприємства. Як було доведено вище, фінансова неспроможність підприємства, по-перше, може бути миттєвою характеристикою. У перспективі підприємство є життєздатним, має внутрішні потенції до ефективної діяльності. По-друге, ситуація банкрутства може бути результатом збігу обставин, негативних факторів, промахів в управлінні та помилок. Менеджери і власники підприємства-боржника